

Bogo Pregelj:

Punčkine prigode

9. Večer na jezeru. Carjevič Ivan.

V dvorskem pristanišču so se nalahno pozibavali čolni. Na dolgih prekljah so bili obešeni lampijoni in so šelesteč čakali, da jih bodo prižgali. Kite cvetja, ki so ovijale bokle čolnov, so medlo dehtele. Na pomolu so sedeli čolnarji in se polglasno razgovarjali. Svetla okna gradu so pomležikovala in časih je zaplala do čolnarjev godba, ki je igrala gostom pri carski večerji.

Rezko so zatrobile trombe. Ječe so se odprla bronasta grajska vrata. V slapu svetlobe je stopil sredi svojimi dvorjanički presvetli car. Kot rožast oblaček je šla ob njegovi strani Punči. Šumeč in vrveč se je bližal sprevod pristanišču.

Čolnarji so poskočili na noge. S končami pretov so se dotaknili lampijonov. V mavričnih zvezdah so se razgorele lučice v njih. Na krmah so se raznetili pisari ognji.

je bila njena lepota, da je solnce zastalo sredi poti, ko jo je zagledalo, in se ni ganilo tri dni in tri noči, da ni luna zasijala in ni bilo teme.

Vsi rodovi so blagrovati carjevo blagostanje. On pa ni bil srečen. Prazni so mu bili dvori. Kadar je srečal žene, ki so nosile dojenčke v rokah in so se jih držali za krila potoglavci, kričeči otroci, se je

V najlepši čoln je vstopil presvetli car. Za njim Punči. Nič se ni bala, ko se je čoln zagugal pod njo. Mirno se je vedla na blazino ob carjevem prestolu. Carju na koleno je položila glavo in se zagledala s široko odprtimi očmi v ognjeno pisano kačo, ki so se utrinjale v valovih. Enakomerno je drsel čoln preko poškojnega jezera. Tudi drugi čolni so odrinili z brega in se razkropili preko črne vode kakor barvaste kresnice.

Nekje je udarjala samotna lutnja. Tihha pesem je bolno iskala pod črno nebo, ki je bilo raztrgano od rojev zvezd. Tudi je pripovedoval Punči presvetli car tako zgodbo:

»Bilo je nekodaj. Presvetli car vesoljno zemlje je vladal pokojno zemljem. Stolpi so bili polni zlata in draguljev. V zlatem gradu je stoloval in vsi kralji zemlje so mu bili pokorni. Na tronu je sedela ob njegovi strani prelepa carjevna. Tolikšna

stomni njegov obraz in veke so mu zastirale oči, da so se posušile skrivne solze. Na sina ne hčere ni bilo v carskih dvorih.

Na kratko se zgodba pove. Dolgo je življenje. Nekodaj se je sprehajala carjevna samceta po zavitih stezah svojih vrtov. Bledo je bilo njeno lice, mislila je namneč na bol svojo in svojega moža, presvetlega carja. Izza grma je stopil Merlin, vrhovni in glavni opornik v carskih deželah. Bil je močno učen, pa še bolj dober čarovnik. Hudo je akusil, zato je žalost umel in jo s svojim vraštvom spreminjal v veselje.

Globoko se je priklonil carjevni in ji ponudil dehteč popok, ki ga je držal med ozkimi prsti.

»Veseli se, preljuba carjevna. Konoc je troji žalosti. Vzemí popok. Postavi ga v vazo in zalivaj ga z noso. Ko bo čas, ti bo sreča dana.«

Carjevna ga je ubogala. Ko je prišel čas,

se je roža razcvetela. Prebudno dober je bil njen duh. Kdor ga je zajel v nosnice, je pozabil na tegbo in je bil eročen.

Neke noči pa je roža zvenila. V prvem jutru je zajokalo med osuhmi listi drobno dete. Bil je carjevič Ivan. Car je bil vesel in vsa ljudstva so se veselila z njim.

In je nastel carjevič Ivan, ne po letih. Po mesecih in tednih je brstel kakor popje na pomlad. Kdor ga je videl, je blagroval njegovo lepoto in njegov razum.

Sedem let mu je bilo, ko si je v prvo izbral konja in je odjahal v črno zemljo, da preizkuša svojo moč in svojo srečo. Na vranecu se odjahal, vrnil se je na sivem volku.

Sredi gozda ga je našel medlečega glada. Ubil je konja vranca. Mrhovino je požrl volk. V zahvalo je pustil, da mu je carjevič Ivan, opel sedlo in mu položil v gobec ostro uzdo.

Na junaškem konju, sivem volku, je jezdit carjevič Ivan od vzhoda do zahoda in reševal belopolte kraljičine iz oblasti čarodejev in zmajev. V pesmih so polji o njegovih poteh in dejanjih.

V vzhodnem carstvu je živel carjevna prelepa Helena. Do njenega dvora so prišli pevci s pesmijo o carjeviču Ivanu. Čula jo je in jo je zabolelo srce. Njena hica so pobledela in z njenih ustev se je osul smeh.

Glave so steknili vnači in modre žene. Kakšna bolezen je zadela carjevno, so ugibali. Zdravila so mešali in govorili zagovore. Vse ni nič pomagalo. Oči prelepe Helene so ostale medle. Kakor gine ščip v mlaj se je sušila.

Z vseh koncev in krajev so prihajali zdravniki in coprniki. V oblake kadil so jo zagrinjali, z dišavami so jo kropili. Vse ni nič pomagalo. Strogo zapoved so dali ministri:

»Kdor carjevni prelepi Heleni ve zdravilo, naj pride. Kdor jo bo ozdravil, bo dobil dva tovara zlata in še konje, da bo mogel odpehhati zlato domov. Kdor pa bo brez uspeha zdravil, mu bomo odsekali glavo in jo nasadili na kolec.«

V dvojnem krogu so obdali grad koli, na njih mrtve glave. Le redki so bili oni, ki so stopili v grad, da bi zdravili.

Nekoga dne je prišel v mesto puščavnik iz gozda. Videl je glave, ki so trohnele na kolih, pa je vprašal meščana, ki je stal na pragu, kaj neki to pomeni.

Zabudil se je meščan, da mu je skoro zaprlo sapo:

»Kdo si, živ človek, da tega ne veš! Naša carjevna, prelepa Helena, je bolna. To so glave onih mož, ki so jo zdravili, pa je niso ozdravili. Kdor pa jo bo ozdravil bo dobil dva tovara zlata.«

Ti bo se je nasmejtal puščavnik in dejal meščanu:

»Vse bolezní zemlje poznam. Tudi one iz vode ni niso tuje. Še bolezní, ki jih seje zrak, vem. Zdravila za nje poznam iz vseh štirih elementov. Iz zemlje, iz vode, iz ognja, iz zraka.

Vodi me, prijatelj, v dvora. Zdrava bo

veša carjevna in tovor zlata boš dobil. Ne boj se, moja glava se bo zakotalala v pesek, če ne boš ravnal po besedi.«

Prijel je meščan puščavnika za roko in ga prosil:

»Tujec, blazniš. Nočem te peljati v dvor. Nočem biti kriv tvoje smrti. Tisoč jih je bilo. Zdravi in z upanjem so šli. Tam vise njihove glave, nihče se ni vrnil. Ne hodi, tujec, široko so odprta vrata njim, ki prihajajo. Samo do vratu pa sežejo onim, ki odhajajo.«

Puščavnik je iztrgal svojo roko iz meščanove dlani, zamahnil mu je v slovo in odšel k dvorom.

Ob krilih vratih ga je ustavil vojščak s sulico, ki je bila težka kakor žrd. Široko se je zadržal nad njim:

»Kaj iščeš tu, umazani pritepenec? Močno se motiš, če misliš, da stanuje tukaj tvoja teta. In tvoj stric spi pod mostom. Skidaj se odtod!«

Nalahno je položil puščavnik roko na sulico, veliko kakor žrd, prijazno je odvrnil hudemu vojščaku:

»Nimaš prav, junaški stražnik, ne tete, ne strica ne iščem v dvorih. Le zato sem prišel, da bi ozdravil carjevno, prelepo Heleno.«

»Vstopi, le vstopi, umirajoči. Samo en kol še stoji brez glave. Ravno za tvojo se mi zdi umerjen.«

Vstopil je puščavnik po širokih stopnicah je šel v dvorano, kjer so sedeli ministri in se skrbljivo menili.

»Dober dan, gospodje ministri! Da bi ozdravil cerjevno, prelepo Heleno, sem prišel.«

»Dva tovara zlata njemu, ki ozdravi. Ob glavo njega, ki nima zdravila.«

»Vstopil«

»Carjevna prelepa Helena ni bolna!«

(Dalje prihodnje nedeljo.)

Metuljček in čebela

Lep bel metuljček je letal od cveta do cveta in se veselo grel na solncu. Blizu njega je letala čebelica. Ustavila se je pri vsakem cvetu in mu izsesala med.

Metuljček jo je nekaj časa gledal, potem je začel godrnjati:

»Tj grda čebelica! Le hitro se mi poberj s tega travnička!«

Čebelica se mu je prijazno nasmehnila in odgovorila:

»Res je, lepa nisem. A zato je moj domek tem lepši. Pridi, pojdi z menoj, pokažem ti svojo hišico, ki je slajša od tvojega travnička!«

Tako je metuljček odletel s čebelico v njen panj. Pokazala mu je velike zaloge medu, ki ga je bila s svojimi tovarišicami nabrala. Ko je metuljček videl zaloge medu, ga je postalo sram in nikoli več se ni norčeval iz skromne čebelice.

Prebrisani Miha

Nekoč je živel mož, ki mu je bilo ime Pepe. Bil je zelo lakomen in obenem velik pijanec. Karkoli je zaslužal, je zapil in zapravil.

Pepe je imel lepega sivega oslička. Zelo grdo je ravnal z njim, pretčpal ga je in mu dal komaj toliko hrane, da ni pogmil od gladu.

Pepetov sosed je bil mladi Miha. Miha je bil zelo dober človek in osliček se mu je zelo smilil. Nič več ni mogel gledati, kako ga je Pepe mučil.

In zdaj vam bom povedal, kaj je Miha napravil nekega dne:

Doma je imel staro oslovsko kožo. Oblekel se je v osla in skril Pepetovega oslička pri sosedovih, sam se je pa postavil v hlev in čakal, kaj bo.

Kmalu je prišel Pepe, pijan kakor

klada. Pograbil je Miho in ga vlekel iz hleva, da bi ga vpregel pred voz. Voz je bil naložen z zelenjavo in krompirjem.

Ko sta prišla do voza, je Miha zgrabil Pepeta in ga vpregel pred voz, sam je pa vsedel na voz in zavihtil bič. Lahko si mislite, kako se je Pepe prestrašil, ko je zagledal osla na kozlu, ki je neusmiljeno udrihal z bičem po njem. Hočeš nočeš je moral vleči težko naloženi voziček po cesti. Ljudje so strmeli in se čudili, kako je osel gnal človeka in ga tepel, da je moral vleči voz. In še bolj so se čudili, ko so videli, kako je osel poleg tega ponujal zelenjavo, prodajal krompir in spravljaj denar. Pepe se je od samega strahu tako napil, da je na povratku domov obležal na cesti in zaspal.

Ko se je naposled vendar prebudil, je videl, da je bil njegov osliček vprežen v voz, in mislil je, da je vse to le sanjal. Ves srečen je skočil k osličku, ga objel okoli vratu in mu trdno obljubil, da ga odslej ne bo več trpinčil in da bo z njim lepo ravnal.

Peen:

Amerika

Zdaj, Andrejček, dobro glej!
Vidiš, naša zemlja uboga
je okrogla ko ta žoga
in vrti se kar naprej!

Tu-tu-tu žive ljudje.
Vseposvoda — kjer morja ni.
Zemlja pa se kar vrti,
da smo včasih brez glavé.

Tu-le zgoraj, pazi, mali,
smo vsi mi in naši znanci
Tukaj, spod, Amerikanci
so si domovanje izbrali.

Drejkku jasen je problem.
Vzdihne, reče teti Franci:
»Revaž! Amerikanci!
Nak! V Ameriko ne grem!«

»O, v Ameriki je krasno!
Nebotičniki, dolarji,
Indijanci, milijonarji,
Hollywood, podnebje jasno ...

Tam se res lepo živi!
Tam zaslužiš zlatih vreč!
— Pa zakaj ni tebi všeč?«
— »Ker vse z glavo dol visi!«

Kaj pravi zdravnik

Snaga je pol zdravja; zato naj bo vsak Jutrovček snažen, taklo doma kakor v šoli.

Odpiraj okna na stečaj, kadar je zunaj lepo vreme, in spi pri odprtem oknu, če ni prevelikega mraza. Sveži zrak je prvi predpogoj za dobro zdravje.

Umij si zobe, predno greš spat.

Ne hodi iz tople sobe brez plašča in čepice.

Ne poljubuj psov in mačk, ker živali prenašajo bacile.

Zdravje je temelj za srečno življenje, zato moramo čuvati naše zdravje.

Mile Klopčič:

Oče odhaja

Zdaj greš v fabriko, kjer delaš za naju; deset ur boš delal, deset ur trpel. Ko zvečeri se in ležem počivat, kdo ve, boš zdrav nam domov spet prišel?

Velike in močne tvoje so roke, saj z njimi v fabriki stroje krotiš. A večji so stroji, močnejša kolesa, ki z njimi vsak dan do noči se boriš.

To glej, moj oče, da stroj te ne zgrabi, skrbi za to, da se vrneš nam živ. Lani je zgrabilo strica v fabriki, bil je slaboten, stroj ga je ubil.

In od takrat se vse bolj še bojiva z materjo, ko do noči sva samá. Veš — in če stroj bi te zgrabil, pokličí! da na pomoč prihitiva oba!

Marica Bartolova:

Vesele in žalostne zgodbe naših otrok

10. Pri tomboli.

Ko je bil Joško še prav majhen, so mu pravili petelinček, ker se je zjutraj prvi zbujal in budil tudi svoje brate in sestre. Nikoli ni bil čmeren, vedno le čvrst in vesel. Prav rad je pel, čeprav ni imel nobenega posluha in je zaradi

tega vsako pesem napačno zapel. Nič ni zmeril, da so se mu vsi smejali; on je pel kar naprej ali pa se smejal z ostalimi.

Ker se je zjutraj zgodaj zbujal, je bil seveda zvečer tudi hitro zaspan.

V dolgih jesenskih večerih, ko so otroci spisali svoje naloge, jim je mati dovolila, da so smeli igrati tombolo. Toda če so bili enkrat v igri, jih je bilo težko spraviti od nje. Tudi Joško je igral. Iz samega navdušenja do igre je poznal že vsa števila. Nekega sobotne-

ga večera je mati zapazila, da lezejo Jošku oči skupaj in da jih že komaj drži odprte. Nekajkrat ga je hotela spraviti od igre v posteljo, toda prosil je tako lepo in tako prepričevalno trdil, da ni zaspan, da je mati dovolila še eno igro.

Veselo je začel iznova, toda oči so mu nagajale bolj in bolj. Mencia si jih je, a malo je pomagalo, še številke je videl napačno. Ko je enkrat številko zgrešil, mu pravi Nada:

»Vidiš, kako si zaspan!«

In Joško se moško odreže:

»Saj nisem zaspan, prav res ne, samo prah imam v očeh.«

Marija:

Nezadovoljnost

Na vrtu je stala krasna rdeča vrtnica. Vse druge cvetlice so jo občudovale in tudi sama je bila nemalo ponosna na svojo lepoto.

Nekega dne je razsajal hud vihar. Razmajal in razpihal je ubogo rožo, da se je vsa tresla.

Zvečer, ko je priplavala mimo vila Flora, jo je vrtnica zaprosila: »Oj, dobra vila! Spremeni me v vijolico. Nikoli več ne bi prestala takega viharja. Osula bi se in umrla. Vijolica pa tega ne občuti, ker je skrita pod grmom.«

»Dobro«, je dejala vila Flora, »a vedi, da ne moreš biti nikdar več to, kar si bila!«

Vrtnica je dehtela zdaj kot vijolica pri tleh. Prišli so otroci in se igrali in skrivali ter večkrat pohodili ubogo vijolico, da je vsa izmučena pobesila glavičco in v smrtnem strahu čakala trenutka, kdaj jo bodo popolnoma uničili.

Zvečer je zopet prosila vijolica vilo Floro: »Daj ljuba vila, da se zbudim kot kopriva; lahko se bom vsaj branila, če me bo kdo trpinčil.« Tudi to pot jo je vila uslišala.

Ko se je drugo jutro zbudila, je stala kot kopriva osamljena za plotom. Vsak se je je ogibal, dokler ni prišla dekla s srpom in jela žeti kopriv. V smrtnem strahu je tedaj zakričala kopriva: »O vila! Ne daj, da poginem, spremeni me vsaj v mah, da bom v zaščiti gozda mirno preživela zadnje dni svojega življenja. Vila jo je uslišala in tako se je zgodilo, da je ponosna kraljica rož neopaženo samotarila kot stebelce mahu.

Kdor ne prenaša dobrovoljno malih neprilik življenja, ta pada čedalje nižje pod pravo vrednost svojega bitja.

Ko sem bila v bolnici

V bolnici so dnevi dolgi.

Pa boste rekli, kaj neki vam pripovedujem to, saj bolnica in vi mladi skakavčki vendar ne greste skupaj. Že res, že res, toda tam sem videla neka, kar vas bo zanimalo.

Ko sem v bolnici že toliko okrevala, da so me postavili na noge, sem nekoč zašla tja na moški oddelek. Takoj mi padejo oči na malega, takole šest do sedem let starega dečka, ki je ležal v

postelji nepremično vznak, levo nogo pa je imel privezano kvišku, tako, da mu je molela čisto navpično v zrak. Na vprašanje kaj se mu je zgodilo, mi sestra usmiljenka pojasni, da ima deček zlomljeno nogo in da bo moral tako ležati vsaj tri tedne.

Deček se mi je zasmilil. Stopila sem k njemu. Prav rad se je spustil z menoj v pogovor.

»Pa kako te je doletela nesreča?« ga vprašam. »Ali te je kdo povozil?«

»Ne«, pravi stokaje.

»Morda si padel s kakega drevesa?«

»Tudi ne!«

»Tudi ne? No, kaj pa je bilo tedaj? Le kar povej!«

»Veste — veste — začne nekoliko plašno, »sam sem bil kriv.«

»Sam si bil kriv,« se začudim. »I kako pa vendar?«

»Igrali smo se na travniku,« pravi. »Skakali smo. Pa je sosedov Jakec splezal na ograjo, ki je bila čisto ozka, in jo prehodil od enega konca do drugega. Pa sem si mislil, da moram to, kar Jakec zna, tudi jaz napraviti. Poskusil sem a že sredi svoje nevarne poti sem omahnil in telebnil na tla. Začutil sem strahovite bolečine v nogi in vstati nisem mogel več. Otroci so tekli domov povedat, kaj se je zgodilo. Nato so prihiteli oče, me vzdignili in nesli domov. Takoj so poklicali zdravnika,

ki je spoznal, da imam nogo zlomljeno in da moram v bolnico. Oh, kako me je bolelo! In kako dolgočas je tukaj! Joj nikoli več ne bom tako nepreviden!«

Potolažila sem fantička, obenem pa sklenila, da ta dogodek povem tudi vam, prijateljčki. Glejte, otroci, koliko bolečin je ta deček po nepotrebem napravil sebi in svojim skrbnim in ljubečim staršem. »Zdravo telo, najboljše blago«, pravi pregovor. In kako je resničen, ve človek šele tedaj, ko gocení zaklad izgubi.

Andrej:

Luč in tema

To vsi vemo, da sta si luč in tema od nekdaj že v laseh. Nikoli ju ni videti skupaj. Če denemo luč na mizo, zbeži tema skozi okno v trdo noč, ali pa se skrrije pod mizo. Naj šine samo žarek luči skozi ozko špranjo, že se umakne tema za korak nazaj. Kadar ugasnemo luč, se pa tema takoj prikra-de v sobo. Kaj imata med seboj, vam ne vem povedati. Vem samo, da sta bili zadnjič, ko so se predbrdski fantje stegli za zabrdskimi, pozvani obe na sodnijo za pričo.

Pretepači so se začeli namreč obdelovati pri luči. Ko pa je Kravarjev Matevž mahnil s polenom po petrolejki, da je ugasnila, se je pretep nadaljeval in zaključil v temi.

Da bi sodnik zvedel čisto resnico in pravično razsodil spor med predbrdskimi in zabrdskimi fanti, je poslal po edini priči, ki sta bili luč in tema. Priči pa sta se kujali in nista hoteli iti skupaj na sodnijo. Šele ko je sodnik pregnal temo, se je približala luč in izpovedala tako in tako o predbrdskem zabrdskem pretepu. Nato je sodnik upihnil luč, da bi zaslišal temo. Ta pa mu je zamerila, ker je dal luči prednost, zato je pošepnila predbrdskim in zabrdskim fantom nekaj na uho. Ko je sodnik zaslišal temo in spet prižgal luč, da bi prečital modro in pravično razsodbo ni bilo več niti predbrdskih niti zabrdskih pretepačev, da bi jo poslušali.

Vsi so jo v temi odkurili.

Danilo Gorinšek,

Usodna latinščina

Francoska pripovedka.

Zivel je oče, bogataš, ki je bil svoje tri sinove poslal v Pariz, da bi se tam učili znanosti in lepim umetnosti. Ali — kot se godi mnogokrat še dandanašnji — bratje so se sicer »učili« lepih umetnosti in znanosti, naučili so se pa bolj malo. — Pa je nekega dne privihrala nad nje nesreča v obliki očetovega

pisma, da naj pridejo nemudoma domov. Bratje so se močno ustrašili. — vsi trije skupaj namreč niso znali niti ene latinske besedice. Pa so sklenili, da se mora vsakdo izmed njih naučiti vsaj en stavek, da ga bo znal gladko in brez napake.

Prvi si je izbral stavek: Nos tres clericum. (Mi trije duhovni), drugi je vzel snov iz »finančne vede« in se je naučil stavek: Pro bursa et pecunia (Za borzo in denar), tretji pa si je bil zapomnil pri maši stavek: Dignum et iustum est. (Vredno in pravilno je). Tako so se preskrbljeni s silnim znanjem latinščine odpravili domov. Zmenili so se, da bodo vsikdar in z vsakomur govorili le latinski, sicer jim upadejo še nanečni stavki.

Ko so prilomastili do nekega gozda, so našli umorjenega človeka s prerezanim grlom. Krog njega je bilo polno ljudi in tudi sodnik je bil zraven. Ko je zagledal tri brate, so se mu zdeli sumljivi in je vprašal: »Kdo je ubil tega moža?« Najstarejši, ki je bil že kar nesrečan, ker še ni mogel prodati svojega latinskega stavka, je kar hitro bleknil: »Nos tres clericum!« »Oho,« je odgovoril sodnik, »pa zakaj?« Je zanimal drugi brat: »Pro bursa et pecunia!«, »Vedno lepše,« se je razhudil sodnik, »zato boste viseli!« »Dignum et iustum est,« je zaključil tretji.

Pa so bil vsi trije, preden so utegnili ziniti — na vislicah.

Iman:

Zajček

Jesen je. Polje se prazni. Polne njive so prikazni, zajček nima več jedi — le še zelje mu zori.

Ali zelnik je pri vasi, steze tja — ko po jasi? Nič ni varno tja hoditi, dati psom se uloviti.

Čaka zajček, dolgo čaka. Končno nekdo prikoraka in v roki mu zelja zelja kot gospod Kodelja.

Zajček — švrk! leti pred njim. Mož odloži — skok! za njim. daleč tja, kjer zajček zgine. Tam moža veselje mine.

Zajček pa je šel okoli; ni zaman bil v dobri šoli. Vzame zelja lepo glavo in odnese svojo zdravo.

ŠALE ZA MALE

Stric: »Ali te učitelj kdaj pokliče?«
Mihec: »O, da, vselej kadar moram iti klečat pred desko!«

Mati: »Ali te ni sram, Majda, da tako dolgo spiš?«

Majda: »Veš, mamica, sanjala sem, da sem izgubila svojo čepico in sem jo morala poiskati!«

Učitelj: Nu, zdaj sem vam razložil, kako se zemlja vrti. Ali se zemlja vrti, povej, Milan?«

Milan: »Ne vem, gospod učitelj. Mislim, da ne, zakaj jaz stojim vedno na nogah, če bi se zemlja vrtela, bi moral pa časih stati na glavi!«

Oče: »Sram naj te bo, da si zadnji v razredu, kjer vas je petdeset!«

Nadebudni sinček: »Lahko bi bilo še slabše!«

Oče: »Kako to?«

Sinček: »Nu, če bi bilo še več učenec v razredu!«

Mali Janezek skače po sobi in noče iti spat.

»Tak ubogaj vendar, Janezek!« mu reče mamica. »Piščančki so tudi že šli spat in ti se še vedno obotavljaš?«

»Piščančki so lahko šli spat, zakaj njihova mamica je šla z njimi!« je odgovoril prebrisani Janezek.

KAJ PIŠEJO "JUTROVČKI"?

Lenega čaka strgan rokav, pa'ca beraška in prazen bokal. Hudoben je vsak, ki druge umiva, sam svoje grdobe pa sebi prikriva. Boljša je gruča domače zemlje, nego na tujem zlate gore. Naj človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče. Kdor zgodaj vstaja mu kruha ostaja. Kjer srce s srcem govori, tam ni prevare, ne laži. Nada in Zora Božič, uč. osn. š. v Ljubljani VII. Lepodvorska ulica 35.

Zakon narave je tak, da iz malega raste veliko. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Zganje pogubi jih več, kakor kuga, glad in meč. Mladost je norost, čez jarek skoči, kjer je most. In ko je ni drugod rešitve, rešile me materine bodo molitve.

Fina Černelč, uč. I. razr. drž. real. gimn. v Celju.

Kar se človek v mladosti nauči, to ga pogosto na starost redi. Kdor drugim jamo koplje sam vanjo pade. Stara navada, železna srajca. Dvakrat premislil, potem govoril.

Albin Simončič uč. V. razr. Radeče pri Zidanem mostu 31.

Ne sodi, da ne boš sam sojen. Pometaj najprej pred svojim pragom. Kar ne želiš, da se tebi zgodi, ne stori drugim.

Julči Šajn, uč. V. razr. v št. Rupertu na Dolenjskem.

Prijetno se na slami spi, če vest človeka ne teži. Eno le potrebno je, da sodnik naj bo srce! Snaga in red vzdržujeta svet; nered in nemir sta pogube vir. Pridnost več velja nego kup zlata.

Uroš Pokeržnik, uč. V. razr. škole p. Velenja.

Če hočeš, da ti Bog pomaga, ne goni režeža od praga. Snaga in red vzdržuje ves svet. Solnce ne sije tako lepo kakor materino oko. Če pade kruhek ti na tla, poberi in poljubi ga. Dobra mera in vaga v nebesa pomaga.

Marijan Nemeč, uč. V. razr. v Radečah pri Zidanem mostu.

Solnce ne sije tako lepo, kakor materino oko. Mladost je norost, čez jarek skače. Kjer je most. Čast je ledena gaz, ki hitro svodenj. Da se resnica prav pozna, je treba čuti dva svona. Dokler lipa cvete, ji ne manjka čebel.

Elsa Lackner, uč. 7. razr. v Mariboru, Resljeva cesta 1.

Kogar kača piči, ta se boji zvite vrvi. V premislekih bodi podoben polžu, v dejanju ptici. Vol je vol, če mu tudi odbiješ roge! Kakršno seme seješ, tako žito boš žel!

Vlado Blažič, uč. V. razr. Studenci pri Mariboru, Kralja Matjaža ul. 34.

Sloga jači, nesloga tlači! Kjer luč ne more goreti, človek ne more živet. Kar se Janez nauči, to Janez zna. Kdor svežemu zraku okna zapira, zdravniku durj na stečaj odpira. Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.

Milko Kroflič, uč. II. razr. Grobelno.

Kdor zgodaj vstaja, temu kruha ostaja. Kjer srce k srcu govori, tam ni prevare in laži. Po trudu počitek, po delu užitek. Solnce ne sije tako lepo, kakor materino oko. Ko stari govore, otroci naj molče.

Slavko Zupan, uč. I. razr. mešč. šole, Trbovlje I., Loke 181.

Kuj železo, dokler je vroče! Rana ura, zlata ura. Tujina je mačeha. Resnica je dražja od zlata. Kar bo sejaj, boš žel.

Tupatlov Olga, učenka III. razreda v Gornji Radgoni.

Majhen mož napravi časih veliko senco. Kjer laž obeduje, tam ne večerja. Redko je nebo brez oblakov. V naglici narejeno, gotovo skaženo. Kdor se narave drži, le malo boleznj trpi. Narava da zrno, moka ne. Sila kola lomi.

Marica Oblak, učenka 7. razreda Vič-Gilince c. XIII. šte. 11.

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Mislj hitro, govori počasi. Lačnemu je kruh prosen pogača, v žejl voda dobra je pijača. Zganje pogubi jih več, nego kuga, glad in meč. Če pade kruhek ti na tla, poberi in poljubi ga.

Stanko in Franci Žnidaršič, Potok, pošta Kočevje.

Rana ura, zlata ura. Ni vse zlato, kar se svetli. Laž ima kratke noge. Kdor ne dela, naj ne je. Kdor laže, tudi krađa.

Klemenčič Zvonko, učenec III. razr. v Gornji Radgoni.

Kdor zgodaj vstaja, temu kruha ostaja. Priden človek ima kruha, glad mori samo lenuha. Kdor v mladih dneh ne skrbi, v starosti trpi. Solnce ne sije tako lepo, kakor materino oko.

Joško Hrovat, uč. II. razr. gimn. Baošič, Boka Kotorska.

Nihče bolj ni gluhi od tistega, ki noče slišati. Če varčuješ, najdeš kar potrebuješ. Bodi človek, bodi lonec, vsakega je enkrat konec. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

Bojan Vandot, uč. II. razr. na Vrtači v Ljubljani.

Tam, kjer glad mori lenuha, najde pridni dosti kruha. Nehvaležnost je plačilo sveta. Kar te ne peče — ne gasi! Če ne mažeš, ne teče. Rana ura, zlata ura. Boljše je prihranjeno jajce, kakor sneden vol.

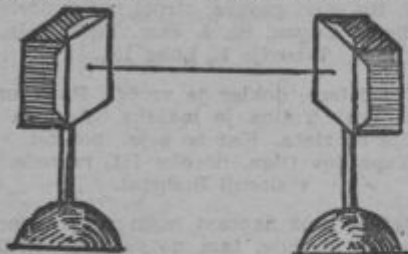
Jelka Kožuh, uč. gimn. Škofljica pri Ljubljani.

ZA SPRETNE ROKE

Telefon

Pravcati telefon si lahko naredimo iz dveh skatljic.

Skatljicam izrežemo dno, namesto istega pa prilepimo na nje pergamentni papir, kakršnega rabi mamica za zavezovanje steklenic z mezgo. Da je pergament bolj napet, ga je treba dobro pred lepljenjem zmočiti z vodo ter obrisati s krpo: V napeti pergament vbodemo malo luknjico ter skozi njo

uvlečemo 5—10 m sukanca, katerega na vsakem koncu zavežemo v voz, da nam ne zdrkne skozi luknjico. Obe skatljici pritrđimo na palčici, isti pa zataknejo v podstavek iz gline. Ko se je vse lepo osušilo, je telefon gotov.

Postavite »telefonski postaji« v dva sobi in poskusite govoriti. Slišali boste razločno, kakor pri pravem telefonu. Skatljica služi obenem kot govorilka in slušalka. Sukanec pa se ne sme nikjer dotikati kakega predmeta, temveč mora biti napeljan le v zraku.

Uganka »Zvezda«

Zvezdogled vidi tole ozvezdje in ga razdeli s pravičnim zvezdnim likom v

12 enakih delov tako, da pride v vsak del ena zvezda. Kako je to napravil?

Križaljka »Strašilo«

Vodoravno: 2. Poljska rastlina. 3. Mrčes. 4. Zver. 6. Kazalni zaimek. 7. Osební zaimek.

Navpično: 1. Varovalec polja. 3. Del dneva. 5. Spanje.

Rešitev križaljke »Jabotko«

Vodoravno: 1. Gora; 5. ki; 7. jabotko; 9. to; 10. Mica.

Navpično: 2. Oko; 3. pšlec; 4. tat; 6. to; 8. bom.

Rešitev zlogovnice

nalogo
obrtnike
vagone
Ena
Miklavž
birna
Emil
rožiče

november

Rešitev bistrim glavcam

Položiti moramo pod lestev 4 zidake, ki so po 7 cm debeli, kar znese 28 cm.

Zlogovna dopolnjevalka

— ša
— na
— la
— ba
— to
— lo
— da

Vstavi namesto črtic tele zloge: aj, el, er, ko, le, pa, po. Prve črke, čitane od zgoraj navzdol, dajo ime osebe iz znane pravljice.